

Mark Elchardus

VOORBIJ
HET NARRATIEF
VAN NEERGANG

LANNOO
CAMPUS

Online bijlage 1

Ontwikkeling van de schaal om declinisme te meten

1 Introductie

In de oorspronkelijke vragenlijst werden 41 items opgenomen omtrent de toekomst van de samenleving. Dit betrof onder andere items omtrent de toekomstverwachtingen van het milieu, de multiculturele samenleving, de arbeidsmarkt, globalisering, de medische zorg, de verplichte ziekteverzekering, de veiligheid, de sociale zekerheid en gelijkheid. In een eerste analyse is getracht een schaal te vormen met de toekomstverwachtingen op elk subdomein, waarbij missings zijn geïmputeerd met het gemiddelde. Van de 41 items laadden er uiteindelijk 27 op eenzelfde schaal. Elk subdomein is in die schaal opgenomen, behalve de toekomst van het milieu. Deze blijkt conceptueel verschillend te zijn van de overige domeinen (zie tabel 1.1, vet gedrukte items en ladingen).

Tabel 1.1: Frequentieverdeling per item voor de declinismeschaal en schaaieigenschappen (N=1.951)	(heel) onwaar-schijnlijk	(heel) waar-schijnlijk	Ladingen
Door het openstellen van de grenzen zullen werkgevers de goedkope buitenlandse arbeidskrachten verkiezen boven de eigen arbeiders	15,2	84,8	0,638
Er zullen steeds meer bedrijven verplaatst worden naar lageloonlanden, ten koste van de werkgelegenheid in België	10,6	89,4	0,632
De politie zal niet meer in staat zijn ons tegen criminelen te beschermen	58,0	42,0	0,622
In de toekomst zal het onveiliger worden om 's avonds op straat rond te lopen	38,6	61,4	0,619
In de toekomst wordt het steeds moeilijker voor de Belgen om aan werk te geraken	27,8	72,2	0,612
Het aantal slachtoffers van terrorisme zal toenemen	31,2	68,8	0,611
In de toekomst zullen alleen de rijken zich nog goede medische zorg kunnen veroorloven	51,9	48,1	0,596
Meer mensen zullen in heel zwakke statuten werken, met weinig bescherming tegen de werkgever	30,4	69,6	0,587
In de toekomst zal iedereen een alarmsysteem nodig hebben om zich te beschermen tegen diefstal	36,5	63,5	0,585
Steeds meer mensen zullen twee jobs moeten hebben om te kunnen rondkomen	22,3	77,7	0,578
De rijken zullen nog rijker worden, de armen nog armer	17,2	82,8	0,569
De kosten van de gezondheidszorg zullen zo erg stijgen dat het onbetaalbaar wordt	50,2	49,8	0,568
In de toekomst zal de werkzekerheid afnemen	18,4	81,6	0,568
De relatie tussen moslims en Europeanen zal in de toekomst gekenmerkt worden door gewelddadige conflicten	30,7	69,3	0,568
Meer mensen zullen in de armoede geraken door de afbraak van de sociale zekerheid	22,0	78,0	0,549
De onverdraagzaamheid tussen de verschillende volkeren zal in de toekomst alleen maar toenemen	27,7	72,3	0,538

Tabel 1.1: Frequentieverdeling per item voor de declinieschaal en schaaleigenschappen (N=1.951) (Vervolg)

	(heel) onwaar- schijnlijk	(heel) waar- schijnlijk	Ladinge n
De steden zullen veiliger worden dan nu	66,5	33,5	-0,523
Omdat de handenarbeid verdwijnt zal er veel werkloosheid zijn	30,8	69,2	0,515
In België zal iedereen, rijk en arm, zich goed medisch kunnen laten verzorgen	32,6	67,4	-0,463
Omdat de overheid het niet meer kan, zullen de mensen zelf voor hun ouders moeten zorgen als deze ziek of dement worden	34,9	65,1	0,445
Een grote groep moslims zal zich niet aanpassen aan de Europese cultuur en gewoonten	21,2	78,8	0,445
Van het openen van de grenzen en de globalisering zal iedereen beter worden	74,5	25,5	-0,436
Om de concurrentie met andere landen te kunnen aangaan, zullen de lonen in België verminderen	23,9	76,1	0,421
We gaan naar een samenleving van rijken en armen, de middenklasse zal kleiner worden	48,3	51,7	0,405
De multiculturele samenleving zal een meer aangename samenleving zijn	49,4	50,6	-0,405
In de toekomst zal onze samenleving gelijkjer worden	77,2	22,8	-0,405
De pensioenen en werkloosheidsuitkeringen zullen in de toekomst lager worden	9,1	90,9	0,402
We zullen succes boeken in de strijd tegen de vervuiling van het milieu	54,2	45,8	-0,262
De opwarming van de aarde zal voor steeds meer rampen zorgen	7,8	92,2	0,170
Doordat mensen anders gaan leven, zal het milieu minder vervuild worden	47,1	52,9	-0,151
Als de wereldbevolking zo snel blijft groeien als nu, zal de aarde die belasting eenvoudigweg niet langer kunnen dragen	25,2	74,8	0,120
Eigenwaarde			7,887
Cronbach's Alpha			,894

2 De finale schaal van declinisme

Na het schrappen van de toekomstverwachtingen omtrent het milieu, bleven 27 items over. Deze 27 items zijn vervolgens gebruikt in een principale componentenanalyse (zie tabel 1.2). In een eerste analyse op basis van de resterende items blijken er in totaal 6 componenten te bestaan met een eigenwaarde groter dan 1 (overeenstemmend met de verschillende thema's). De eerste component heeft echter een eigenwaarde die fors groter is dan de volgende eigenwaarden (respectievelijk $\lambda=7,78$ en $\lambda=2,23$), waardoor ervoor geopteerd is om slechts één component te weerhouden.

Tabel 1.2: Frequentieverdeling per item voor de declinimeschaal en schaaieigenschappen (N=1.951)	(heel) onwaar-schijnlijk	(heel) waar-schijnlijk	Ladingen
Door het openstellen van de grenzen zullen werkgevers de goedkope buitenlandse arbeidskrachten verkiezen boven de eigen arbeiders	15,2	84,8	,642
Er zullen steeds meer bedrijven verplaatst worden naar lageloonlanden, ten koste van de werkgelegenheid in België	10,6	89,4	,632
De politie zal niet meer in staat zijn ons tegen criminelen te beschermen	58,0	42,0	,627
In de toekomst zal het onveiliger worden om 's avonds op straat rond te lopen	38,6	61,4	,626
In de toekomst wordt het steeds moeilijker voor de Belgen om aan werk te geraken	27,8	72,2	,615
Het aantal slachtoffers van terrorisme zal toenemen	31,2	68,8	,614
In de toekomst zullen alleen de rijken zich nog goede medische zorg kunnen veroorloven	51,9	48,1	,598
In de toekomst zal iedereen een alarmsysteem nodig hebben om zich te beschermen tegen diefstal	36,5	63,5	,593
Meer mensen zullen in heel zwakke statuten werken, met weinig bescherming tegen de werkgever	30,4	69,6	,586
Steeds meer mensen zullen twee jobs moeten hebben om te kunnen rondkomen	22,3	77,7	,581
De kosten van de gezondheidszorg zullen zo erg stijgen dat het onbetaalbaar wordt	50,2	49,8	,573
De relatie tussen moslims en Europeanen zal in de toekomst gekenmerkt worden door gewelddadige conflicten	30,7	69,3	,569
De rijken zullen nog rijker worden, de armen nog armer	17,2	82,8	,567
In de toekomst zal de werkzekerheid afnemen	18,4	81,6	,567
Meer mensen zullen in de armoede geraken door de afbraak van de sociale zekerheid	22,0	78,0	,550
De onverdraagzaamheid tussen de verschillende volkeren zal in de toekomst alleen maar toenemen	27,7	72,3	,537
Omdat de handenarbeid verdwijnt zal er veel werkloosheid zijn	30,8	69,2	,521
De steden zullen veiliger worden dan nu	66,5	33,5	-,518
In België zal iedereen, rijk en arm, zich goed medisch kunnen laten verzorgen	32,6	67,4	-,461
Omdat de overheid het niet meer kan, zullen de mensen zelf voor hun ouders moeten zorgen als deze ziek of dement worden	34,9	65,1	,448
Een grote groep moslims zal zich niet aanpassen aan de Europese cultuur en gewoonten	21,2	78,8	,446
Van het openen van de grenzen en de globalisering zal iedereen beter worden	74,5	25,5	-,429
Om de concurrentie met andere landen te kunnen aangaan, zullen de lonen in België verminderen	23,9	76,1	,418
We gaan naar een samenleving van rijken en armen, de middenklasse zal kleiner worden	48,3	51,7	,403
De multiculturele samenleving zal een meer aangename samenleving zijn	49,4	50,6	-,403
De pensioenen en werkloosheidsuitkeringen zullen in de toekomst lager worden	9,1	90,9	,397
In de toekomst zal onze samenleving gelijkjer worden	77,2	22,8	-,394
Eigenwaarde			7,776
Cronbach's Alpha			,906